REFORMA ORGANIZĂRII ADMINISTRATIV-TERITORIALE A REPUBLICII MOLDOVA: PERSPECTIVELE AMALGAMĂRII VOLUNTARE

Victoria CĂTĂNOI

CZU: 353.1.001(478):341.217(4) vicacatanoi@gmail.com

The administrative-territorial reform in the Republic of Moldova focuses on the voluntary amalgamation of administrative-territorial units in the context of European Union integration. This involves a detailed analysis of challenges and opportunities, highlighting the need for an efficient and modern local administration. Proper implementation of the reforms is essential for strengthening local autonomy and ensuring transparent and accountable governance, respecting community rights and promoting social cohesion. Additionally, improving the quality of public services is another fundamental pillar of this process.

În contextul aspirației Republicii Moldova de a adopta standarde europene și de a se integra în Uniunea Europeană, reforma administrativ-teritorială a devenit o prioritate strategică pentru autoritățile publice și societatea moldovenească. Această lucrare se focalizează asupra analizei detaliate a provocărilor și oportunităților asociate procesului de reorganizare a unităților administrativ-teritoriale (UAT), subliniind rolul important al amalgamării voluntare a UAT în promovarea unei guvernări locale moderne și eficiente.

În acest sens, Guvernul Republicii Moldova recunoaște în mod explicit că descentralizarea administrativă reprezintă un element esențial al agendei de reforme în țară. Scopul este de a presta în mod echitabil, inclusiv din perspectiva respectării drepturilor grupurilor vulnerabile, serviciile publice de calitate clădind autorități locale autonome și democrate, capabile să-și gestioneze în mod eficient responsabilitățile [2].

Amalgamarea voluntară este definită ca fiind procesul de comasare benevolă a două sau mai multe UAT de nivelul întâi pe baza deciziilor consiliilor locale respective. Acest proces trebuie să respecte condițiile și procedurile stabilite de Legea nr.225 din 31 iulie 2023 privind amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale, precum și criteriile, condițiile și procedurile prevăzute de metodologia de amalgamare voluntară a UAT și de alte acte normative relevante.

Pentru a înțelege importanța reformei administrativ-teritoriale în Republica Moldova, am analizat contextul istoric și actual al administrației publice locale. Moldova este influențată de modele europene și vestigii sovietice, ceea ce complică implementarea reformelor și alinierea la standardele europene, afectând modernizarea și funcționalitatea administrației publice locale.

Structura administrativă a Republicii Moldova a suferit schimbări semnificative de-a lungul anilor, reflectând evoluțiile politice, economice și sociale. La obținerea

independenței în 1991, Moldova a moștenit structura raională sovietică cu 40 de raioane și 2 municipii (Chișinău și Bălți). În 1998, pentru a consolida administrarea au fost introduse județele, reducând numărul de unități administrative la 10 județe, 2 municipii și UTA Găgăuzia. În 2001, s-a revenit la structura raională inițială, cu 32 de raioane, UTA Găgăuzia și 2 municipii. Reformele din perioada 2016-2020 au vizat îmbunătățirea eficienței, transparenței și responsabilității guvernamentale, fără reorganizare teritorială extinsă. Iar potrivit Strategiei de Reformă a Administrației Publice pentru 2023-2030 se revine la instrumentul de stimulare a consolidării UAT – amalgamare.

Reformele administrației publice din Republica Moldova au acoperit multiple domenii, cu consecințe adverse. În unele cazuri, acestea au diminuat încrederea populației în administrația locală și în stat. Fragmentarea teritorială și ineficiența administrativă au avut un impact negativ asupra dezvoltării economice, a calității și accesibilității serviciilor publice pentru populație. Această situație evidențiază importanța unei abordări echilibrate, care să fie conștientă de contextul istoric, economic și cultural al țării.

Organizarea administrativă a teritoriului, ca orice organism administrativ viu, reflectă regimul politic şi transpune pe plan local spiritul și instituţiile. Un regim politic liberal (SUA, Marea Britanic, Franța etc.) are, drept consecință complementară, recunoașterea sau atribuirea unor libertăți colectivităților locale. Uneori, un regim politic autoritar poate tolera până la un anumit grad libertățile locale, dar aceste libertăți sunt riguros limitate și, aproape, invariabil, regimurile autoritare stabilesc în materie locală o strictă subordonare [1, p.229].

Respectarea principiilor fundamentale în organizarea administrativ-teritorială asigură alinierea adecvată între nevoile locale și interesele naționale, fundamentând o administrare eficientă și o dezvoltare echilibrată și durabilă.

Administrația publică locală are un rol central în implementarea eficientă și bine coordonată a procesului de amalgamare în reorganizarea teritorială a Republicii Moldova. Colaborarea strânsă între administrația centrală și cea locală, prin comunicare eficientă și dialog transparent, este esențială pentru succesul reformei teritoriale, contribuind la consolidarea autonomiei locale și la încrederea crescută a cetățenilor în administrația publică.

În concluzie, fragmentarea excesivă a teritoriului Republicii Moldova reprezintă o barieră în calea unei administrații locale eficiente și europenizate. Amalgamarea voluntară a UAT este recomandată ca o soluție potențială pentru consolidarea resurselor și optimizarea gestionării treburilor publice la nivel local, îmbinată cu digitalizarea a unui număr important al serviciilor publice. Pentru implementarea reușită a acestui proces, este importantă respectarea strictă a principiului autonomiei locale, stipulat în Constituția Republicii Moldova și în Carta Europeană a Autonomiei Locale. Prin respectarea acestor principii și aplicarea procedurilor legale proprii, aproximarea legislației, amalgamarea poate contribui semnificativ la o administrație publică locală mai eficientă, transparentă, incluzivă și mai bine adaptată la nevoile cetățenilor.

Referinţe:

1. Alexandru Ioan. Administraţia Publică: Teorii, Realităţi, Perspective, Ediţia I, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 1999. 379 p.
2. 2.www.cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raportul_privind_optiunile_pentru_reorganizarea_structurii_administrativ-teritoriale_in_republica_moldova_elaborat_in_martie_2015_.pdf (vizitat pe 02.10.2023).

Recomandat
***Sergiu TATAROV**, dr., lector univ.*